

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

ZA WSTYD, ZA LATA NIEWOLI,
ZA LATA, LATA ŁEZ
PRZYWŁĄCICIELOM KRES!

St. Wyspiański
Noc listopadowa

Nr. 223 A

Warszawa, sobota 17 lipca 1937 r.

Rok XII

Pan Lubliner i panna Weinstein Emitowali pożyczkę zagraniczną na koszty kongresu esperantystów w Warszawie

W sierpniu r. b. ma się odbyć w Warszawie międzynarodowy zjazd esperantystów. Czytelników polskich zapewne zdziwi to, że dotychczas w prasie naszej nic o tym zjeździe nie było słyhać. Natomiast w prasie zagranicznej, kwestia ta była szeroko omawiana.

Sam komitet organizacyjny, działający z ramienia kongresu esperantystów, jest fikcyjny, albowiem nie zachowano żadnych formalności przy jego wyborze. Samozwańczy komitet organizacyjny wyłoniono przeważnie z polskich turystów - esperantystów, zrzeszonych w organizacji t. zw. „Step“.

Stowarzyszenie to zajmuje się propagandą turystyki wśród esperantystów. Jak dotychczas nie działało ono nic oprócz skandalicznej kompromitacji przy przyjęciu wycieczki estońskiej. Wycieczka ta przybyła na jeden dzień do Warszawy autobusem i była przyjmowana niewiadomo z jakich przyczyn przez ten właśnie „Step“ (w wycieczce brało udział tylko dwu esperantystów). Zajęła się nią Halina Weinsteinówna sekretarz „Stepu“. Domagała się ona, aby wycieczka pojechała na obiad do Konstancji, gdzie ma zapłacić z tej przyjemności po 2,50 zł. od osoby. Goście tłumaczyli, że przyjechali po to, aby zobaczyć Warszawę. Mimo to Weinsteinówna domagała się, ażeby zapłacono z obiady w Konstancji. Uczestnicy wycieczki wywieźli z Polski oczywiście nie przyjemne wrażenie.

„Step“ nie zrażony tym, zorganizował komitet międzynarodowego zjazdu esperantystów w Warszawie. Część esperantystów odmówiła współpracy z panią H. Weinsteinówną i p. Stefanem Lublinerem, wiceprezesem i skarbnikiem komitetu w jednej osobie.

Nie zrażając się tym skarbnik i sekretarz dookoptowali do współpracy swych współwyznawców, a więc w skład komitetu weszli sami żydzi: pp. Weinsteinówna, Lubliner, Dratwer, Rittenberg, Rubin et Co.

Komitet kongresowy mieści się w prywatnym mieszkaniu głównego skarbnika, p. Stefana Lublinera.

Koroną wszystkiego była... międzynarodowa pożyczka, zaciągana na organizację kongresu. Komitet zwrócił się do zagranicy z ofertą, oferując „obligacje“. Sumy uzyskane z ich sprzedaży miały być przeznaczone na urządzenie kongresu.

Nie wiemy czy akcja ta była prowadzona za zgodą ministerstwa Skarbu, a jeżeli ministerstwo udzieliło swej zgody, to musimy stwierdzić, że fakt ten jest bardzo dziwny.

Pożyczka ta wydaje nam się tym bardziej oryginalną, że sumy subwencyjne mają być wpłacone na prywatne konto p. Lublinera.

Co dostał książę Pszczyński dzięki pomocy spółki sen. Karszo-Siedlewskiego? Los nadań górniczych króla Władysława Czeskiego

KATOWICE, 16.7. (Tel. wł.). Korespondent nasz dowiaduje się szczegółów umowy z ks. Pszczyńskim, dotyczących t. zw. regału górniczego. Na podstawie zawartej wczoraj umowy ks. Pszczyński, który miał dotychczas wyłączne prawo poszukiwania kopalni na terenach byłego księstwa Pszczyńskiego i wyłączne prawo ich eksploataowania miał utracić ten przywilej w półtora roku po wygaśnięciu konwencji genewskiej.

Na podstawie układu, zawartego z ks. Pszczyńskim, w sprawie nadań górniczych na większej części obszarów, na których posiadał przywilej górniczy, rzeka się re-

gału na rzecz państwa polskiego. Natomiast te tereny, na których obecnie istnieją kopalnie węgla ks. Pszczyńskiego, traktowane będą jako nadania górnicze na jego rzecz, na równi z innymi kopalniami węgla na Śląsku.

KORZYŚCI KS. PSZCZYŃSKIEGO

Korzyści ks. Pszczyńskiego polegają na tym, że obecnie, zresztą już na podstawie ustaw przedwojennych niemieckich, na Górnym Śląsku osoby prywatne nie mogły uzyskać nadań górniczych na węgiel. Ustawy te natomiast pozostawiały w rękach dotychczasowych posiadaczy istniejące już w chwili ich wydania t. zn. w r. 1909 nadania górnicze. Tymczasem ks. Pszczyński nadań górniczych nie miał, gdyż w r. 1909, korzystając z regału górniczego, miał w swych rękach przywileje, które państwo pruskie zapewniło sobie dopiero ustawą z r. 1909.

Książę Pszczyńskiemu groziła zatem obecnie utrata prawa do kopalni także na terenie już eksploatowanym. Ponieważ jednak w układzie z rządem polskim uzyskał on nadania na tych terenach, górnictwo węglowe na terenie obszaru pszczyńskiego pozostanie nadal w jego ręku.

Pytaniem tylko, jak daleko zakreślono obszar nadań górniczych ks. Pszczyńskiego? Zagadnienie to ma wielkie znaczenie dla przyszłości, bowiem choć obecnie pokłady węgla na terenie Pszczyńskim są mniej eksploatowane, jako głębsze, mniej zasobne i zawierające nieco gorszy węgiel, to jednak są one ogromnie rozległe

i w przyszłości odegrają wielką rolę.

„PROVIDENTIA“ I INŻ. GOLDSTEIN

Należy zaznaczyć, że rokowania w sprawie regału górniczego, podobnie jak i rokowania w sprawie zniesienia zarządu przymusowego w dobrach pszczyńskich prowadzone były przez spółkę „Providentia“, której dyrektorem jest inż. Goldstein, a głównym udziałowcem sen. Karszo-Siedlewski. Podnoszą, że głównie pomocy tej spółki zawdzięcza książę Pszczyński pozostawienie w jego ręku rozległych nadań górniczych.

NADANIA KRÓLA WŁADYSŁAWA

Na spłatę zaległości podatkowych ks. Pszczyński oddaje 20 tys. ha lasu. Mamy nadzieję, że dobra ziemskie ks. Pszczyńskiego wskutek rozszerzenia ustawy o reformie rolnej na Śląsk, ulegną będą stopniowej parcelacji, podobnie jak i inne niemieckie klucze magnackie na Śląsku.

Należy zaznaczyć, że przywileje ks. Pszczyńskiego oparte były na... akcie króla czeskiego i węgierskiego, Władysława Jagiellończyka (syna Kazimierza Jagiellończyka) z końca XV wieku. Prawa te były bardzo wątpliwe i zdaniem historyków niemieckich prawie nieuważane, ale uznane w 1822 r. przez króla pruskiego. Na Śląsku zadają sobie pytanie, czy zabiegając o przywileje górnicze ks. Pszczyńskiego sen. Karszo-Siedlewski kierował się wyłącznie szacunkiem dla zarządzeń króla z dynastii Jagiellończyków?

Japonia żąda od Chin przystąpienia do frontu antykomunistycznego Nowe transporty wojsk jadą na front

„United Press“ donosi: Dowództwo japońskie postawiło pięć żądań, od których uzależnia zawarcie kompromisu i przerwanie działań wojennych na froncie północnym.

Warunkami tymi są: 1) swoboda ruchów dla oddziałów japońskich, stacjonowanych w północnych Chinach, 2) zawarcie wspólnego frontu chińsko - japońskiego przeciwko komunizmowi, 3) utrzymanie swobody ruchu kolejowego na linii Szanhai-kwan - Czangczau, 4) pełnomocnictwa dla garni-

zonu japońskiego, stacjonowanego pod Pekinem, celem zapewnienia oddziałom japońskim całkowitego bezpieczeństwa.

5) zwolnienie aresztowanych wojskowych.

Przewodniczący rady prowincjonalnej prowincji Hopej — Czahar gen. Sung - Sue - Jan jest de facto jeńcem oddziałów ja-

pońskich. Nie ma on możliwości opuszczenia Tientsinu. Marszałek Czang - Kaj - Czek zwrócił się telegraficznie do gen. Kulina, polecając mu, aby nie wchodził w żadne układy, lub wyrażał zgodę na ustępstwa.

Jednocześnie napływają wiadomości o dalszych transportach wojsk.

Komunistyczne odezwy do... katolików Wykrycie tajnej drukarni i składów bibuły komunistycznej

W piątek w rannych godzinach policja polityczna w Warszawie po dłuższych obserwacjach przeprowadziła w dzielnicach żydowskich szereg rewizji, które dały sensacyjne rezultaty. Wykryto bowiem drukarnię w której tłoczono ulotki i odezwy komunistyczne w językach polskim i żydowskim.

Ponadto ujawniono 3 nielegalne składy literatury, przygotowanej już do rozszkolenia na niższe jednostki partyjne a przeznaczone do kolportowania. W związku z przypadającą na sierpień kampanią „dnia antymilitarystycz-

nego“, zarządzanego przez moskiewski Komintern. W mieszkaniach wybitniejszych działaczy znalezione różne instrukcje, wydawnictwo „Czerwony Sztandar“ szereg broszur, referaty oraz kilkanaście tys. zł gotówki partyjnej.

Zatrzymano kilkudziesięciu wyrotowców, członków wyższej instancji KPP jak zwykle żydów. Szczytem perfidii kompartii są odezwy skierowane do wierzących katolików. Aresztowanych osadzono w aresztach na ulicy Daniłowiczowskiej. Nazwiska ze względu na toczące się śledztwo trzymane są w tajemnicy.

Sesja wawelska przed Śląską Zarządzenie p. Prezydenta podpisane

Dziś zapadły decyzje w sprawie sesji Sejmu. Na wtorek 20 b. m. ma być zwołana sesja nadzwyczajna Sejmu dla rozpatrzenia sprawy zatargu wawelskiego, a zaraz potem odbędzie się sesja „śląska“, która ma uchwalić cztery projekty ustaw.

Szef biura prawnego w prezydium rady ministrów, p. Paczowski udał się do Juraty, dla uzyskania od p. Prezydenta R. P. podpisu pod zarządzeniami, zwołującymi sesje Sejmu. Ogłoszenia tych zarządzeń spodziewać się należy jutro.

Rząd dąży do tego, by sesja „wawelska“ ograniczyła się do oświadczenia p. premiera Składkowskiego, iż zatarg jest załatwiony. Nie wiadomo, jak zachowa się p. Ślawek, który, jak donosiliśmy, pragnął zabrać głos w sprawie zatargu wawelskiego.

Będzie przypuszczalnie zależało od nastrojów, jakie panować będą na zebraniach grupy regionalnej posłów i senatorów województwa krakowskiego oraz klubu dyskusyjnego uczestników walk o niepodległość.

Zebrania te odbędą się w poniedziałek.

Być może, że na zebraniach tych zapadnie decyzja zgłoszenia wniosku o udzielenie rządowi pełnomocnictw dla załatwienia zatargu... już załatwionego. W takim razie projekt musiałby pójść do komisji, która podjęłaby dyskusję, a skolei dyskusja ta przeniosłaby się na plenum.

Pytanie tylko po co udzielać

pełnomocnictw, których rząd nie chce?

Jeżeli posłowie zrezygnują z tego pomysłu, to i tak marszałek może otworzyć dyskusję. Pytanie tylko, kto będzie przewodniczył, gdyż marszałek Car jest chory. Jeżeli do wtorku nie wyzdrowieje, to będzie przewodniczył wicemarszałek Schaezel, który zapewne po oświadczeniu premiera dyskusję otworzy.

Dwie sprawy

Nie chodzi nam w tej chwili o to, czy ma rację pan pułkownik Walery Ślawek, który podobno dąży do zwołania sesji nadzwyczajnej Sejmu i omawiania na niej sprawy zatargu wawelskiego, czy też słusznie postępują ci, którzy chciałiby sesji nadzwyczajnej w sprawie wawelskiej uniknąć. Ale chcemy stwierdzić, że dziwne wrażenie robi „sesja śląska“, mająca się ograniczyć do... dwu posiedzeń, w zstawienu z osobną sesją dla sprawy... załatwionego już zatargu wawelskiego.

Zagadnienie Śląska to kompleks spraw ogromnie złożonych, trudnych, a mało znanych społeczeństwu. Projekty ustaw, które rząd wnosi, mają charakter... konieczności techniczno - prawnych, względnie gospodarczych. Nie załatwiają one jednak zagadnień poli-

tycznych tej dzielnicy.

Sprawa ustroju województwa śląskiego, sprawa jego granic, sprawy związane z polityką gospodarczą na Śląsku — to są rzeczy o których mówić się nie będzie, a o których powiedzieć by warto.

Mają być one załatwione przez urzędy — bez udziału ciał parlamentarnych. Sejm przeciw temu nie zaprotestuje.

Ten stosunek Sejmu do dwu zagadnień — sprawy Śląska i sprawy zatargu wawelskiego daje nam w skrócie obraz współczesnego życia politycznego.

Cóż jest celem prac parlamentu? Wyłonienie w dyskusji jakichś konstruktywnych wskazań politycznych. Nie chcemy się tutaj zajmować za gadaniem czy parlament obecny do takiej pracy jest

zdolny, czy nie. Chodzi o to, że, jak się zdaje, nie ma do niej ambicji.

Checiałby za to rozmawiać o Wawelu: jeszcze raz rozwiekać spór na szczęście załatwiony. Dla panów posłów to sprawa efektywna: bez przygotowania można w niej głos zabierać, według wzorów, które przed dyskusją łatwo sobie wyobrazić.

Przedstawiciel sanacyjnej lewicy będzie mówił o tym, że trzeba zerwać konkordat, ten lub ów szczyry pilsudczyk będzie ubolewał nad tym, że do zatargu doszło, wystąpienia masonizujących posłów spotkają się znów z reakcją i t. d.

Ale co z tego wszystkiego za pożytek odniesie państwo? Uwaga posłów i opinii publicznej będzie skupiona na tej sprawie, a odwrócona od ważnej sprawy Śląska. Załatwie-

Katastrofa autobusu pod Gdynią 13 osób rannych

GDYNIA, 16.7. Z Więckowa pod Starogardem wyjechała wczoraj do Gdyni samochodem ciężarowym wycieczka techników kablowych z Warszawy. We wsi Myszewo powiatu kartuskiego samochód

wpadł na drzewo ulegając rozbięciu. Z pośród członków wycieczki 13 osób odniosło rany. 5 osób cięższej rannych karetkami pogotowia przewieziono do szpitala w Gdyni.

Ceny nowych zbóż

Opinia kół rolniczych wypowiada się, iż cena żyta z nowych zbiorów

nie spadnie poniżej 20 zł. za 100 kg., zwłaszcza, że w wypadku zwiększenia podaży uruchomiona zostanie kwota 10 milionów zł. kredytów dotatkowych, przeznaczonych na zakup i rezerwy zbożowe.

Nowe żyto, które już ukazało się na rynku, notują w Toruniu po 20-50 do 21— zł. za 100 kg. a więc poniżej ceny żyta starego, znajdującego się na poziomie zł. 24— do 24-50, żyto z nowych zbiorów jest wilgotne, mniej przy przemiale wydajne, różnica więc w cenach jest najzupełniej możliwa.

Przewiduje się ceny na pszenicę mniej więcej w wysokości 24 do 26 zł. za 100 kg.

Obowiązujący zakaz wywozu zboża wygasa z dniem 31 lipca, jednakże eksport zbóż odbywać się będzie pod ścisłą kontrolą państwa i niewykluczone są pewne ograniczenia

Bardzo ciepło

Przewidywany przebieg pogody do wczoraj dn. 17 bm. — Pogoda słoneczna i bardzo ciepła przy na ogół słabych wiatrach z kierunków południowych. W ciągu dnia przejściowy wzrost zachmurzenia przez chmury głównie typu kłębiastego i skłonność do burz zwłaszcza w zachodniej połowie kraju. Po przejściu burz nieco chłodniej.

W. Z.

CHARAKTERYSTYCZNY OBJAW

W Łodzi toczy się walka o poziom plac w przemyśle włókienniczym. Chodzi o to, że obecnie, wobec poprawy koniunktury, przemysłowcom powodzi się lepiej, zwłaszcza, iż zarabiają na ograniczeniu przywozu bawełny, sprytnie wyzyskując pewien jej niedostatek.

Związki zawodowe PPS-owskie, Z.Z.Z., NPR i Ch. D. oświadczyły, że nie chcą współpracować ze związkami „Praca Polska”, pozostającym pod wpływami Stronnictwa Narodowego, bo związek ten rzekomo wysuwa... zbyt wielkie żądania. Inne zawodówki mają stosunek bardziej „rzeczowy” do interesów żydowskich i niemieckich przemysłowców. Nie darmo w czasie wyborów do rady miejskiej w Łodzi przemysł bardziej życzliwym okiem patrzył na blok sanacyjny - chadecko-empereowski i wolał socjalistów od narodowców.

Wprawdzie prasa Stronnictwa Narodowego na terenie Łodzi zajmuje się m. inn. rozpuszczaniem kłamliwych zarzutów pod naszym adresem, ale nie przeszkodziło to nam w obiektywnym stwierdzeniu, że wspólne oburzenie Ch. D., NPR, PPS i ZZZ przeciw „demagogii” Pracy Polskiej, oburzenie podzielane przez sanację, wygląda bardzo dziwnie...

Panicznie się boją narodowców!

Ostatnie wybory w Irlandii osłabiły pozycję de Valery

Wyniki wyborów do parlamentu Irlandii przyniosły niespodziankę de Valerze, niespodziankę niezbyt przyjemną, gdyż Fianna - Fail straciła 8 mandatów. Zmniejszyła się wprawdzie liczba deputowanych wogóle, ale w latach ubiegłych de Valera dysponował większością w parlamencie mając 77 mandatów na 150, obecnie ma 69 na ogólną liczbę 138. Partia Cosgrave'a, Fine Gael otrzymała 48 mandatów, Labouryści 13, niezależni 8.

NIEDOTRZYMANA OBIETNICA

Przy wyborach poprzednich de Valera składał wyborcom swoim trzy obietnice: zniesienia przysięgi uległości, zaprzestania wypłacania rocznego haraczu, składane go W. Brytanii przez właścicieli ziemi, oraz zmniejszenie podatków. Pierwszą obietnicę dotrzymał. Drugą wywołała wojnę taryfową z W. Brytanią, którą sfery rolnicze odczuły dotkliwie. Jak twierdzą w Anglii straty poniesione z tego tytułu w ciągu czterech lat równałyby się sumie annuitetów, spłacanych przez całe jedno pokolenie.

De Valera i jego zwolennicy widzieli tu jedynie stronę moralną i brali ją z punktu widzenia narodowego upokorzenia, jakim

było w pojęciu nacjonalistów płacenie haraczu Anglii z ziem, które dawniej należały do Irlandczyków, nim zabrali je im Anglicy.

Obiecanej obniżki podatków de Valera nie wprowadził w życie, pośrednio lub bezpośrednio je podwyższając. Wprawdzie zwiększone podatki szły na poważne inwestycje przemysłowe i społeczne. Mimo to ten właśnie niewypełniony punkt programu stał się pretekstem do ataku opozycji na de Valerę.

DEMAGOGIA OPOZYCJI

Najsilniejszym rywalem, jak poprzednio, był Cosgrave, który reprezentuje umiarkowany kierunek polityki wobec W. Brytanii.

Agitacja wyborcza jego stronnictwa nosiła silne akcenty demagogii. Cosgrave obiecywał darmo ulepszenia socjalne, zwłaszcza w dziedzinie opieki społecznej i nad młodzieżą, za darmo, bez zwiększenia podatków i rozszerzenia budżetu, z obecną nawet obniżką opłat gruntowych, płaconych rządowi irlandzkiemu.

Pokrycie w/g Cosgrave'a znaleźć miała Irlandia w nawiązaniu na nowo ożywionych stosunków handlowych z W. Brytanią, przy

lojalnej współpracy z rządem angielskim.

Program Cosgrave'a mógł stanowić niebezpieczeństwo dla partii de Valery. Irlandia odczuwa dotkliwie następstwa walki z Anglią, przede wszystkim w dziedzinie ekonomicznej i zlikwidowania tego stanu przez ugodę z W. Brytanią mogło i jak się okazuje zyskało wielu zwolenników.

TRUDNA SYTUACJA DE VALERY

Mimo wszystko jednak stronnictwo de Valery utrzymuje się na stanowisku partii przodującej. Podtrzymuje je nieufność mas, tkwiąca w nich wczynie w stosunku do Anglii i dla tych mas program opozycji, oparty na ugodzie z Anglią nie był atrakcyjny.

Jak wiadomo wybory do parlamentu odbywały się jednocześnie z plebiscytem nad projektem rządowym nowej konstytucji. Konstytucja

przyjęto. Przystaje więc istnieć Wolne Państwo, a powstaje zjednoczone, niezawisłe, suwerenne państwo Eire. Zasadniczo więc na nowych prawnych podstawach mają być teraz ustalone stosunki z W. Brytanią.

De Valera stoi wobec zadań trudnych. Brak większości w parlamencie znacznie osłabia jego pozycję. Chcąc większość tę uzyskać musi próbować ugody z labourystami, którzy ze swej strony stawiać mu będą pewne warunki wykorzystując wagę swoich głosów. Żądania ich będą dotyczyć przede wszystkim Trade Unionów.

Anglia, jak to oceniają dzienniki angielskie, ma większe możliwości stawiania żądań. Sytuacja wytworzona w Irlandii może skłaniać de Valerę do kompromisów, do których pechać go będzie opozycja.

KOLCE BEZ ROZ

WÓDKA NIE KRZEPI

Kardynał Kakowski przedstawił w ostatnim liście pasterkim oplakane skutki pijarstwa, zaleca jaknajwiększą wstrzeźliwość.

Gen. Kordian Zamorski zapowiedział ostatnim okólnikiem straszliwe kary dla podchmielonych policjantów; granatowe Adamy mają pić tylko wodę.

W Monopolu Spirytusowym oburzenie: — I pracuję tu dla skarbu Państwa, mówią, kiedy tacy dostojnicy przeszkadzają. Eh, za premiera Kozłowskiego — wtedy i okólników antyalkoholowych nie było, i dobry przykład szedł z góry...

POZDROWIENIE

Chałtaciarze w Sopotach rozmawiają:

— Co za nietakt tych Szwabów, widząc nas z pejsami, w białych pończochach i jarmułkach, witać — Heil Hitler!

— Tak to obrzydliwe z ich strony. Ale ja akcentuję swą polskość i odpowiadam im za usze: — Niech będzie pochwalony!

DLA DOBRA POLSKI

Od czasu Śmętkówny i słoniątka nie pisano o nikim tyle co teraz o Walasiewiczównie i Ranie.

Stella oświadczyła zaraz na wstępie: — ustanowiłam 5 nowych rekordów na chwałę Polski! Skoczyłam na dół 6 mtr. 8 cm. by podnieść Polskę na duchu. Pobita charta dla chwały Polski. Polacy — bądźcie spokojni o przyszłość! Jestem w formie więc wszystko będzie dobrze!

Ran mówi każdemu co tylko chce go słuchać: — Ameryka jest bezczelna, więcej się interesuje Lousem niż mną! Znokautowałam dla chwały Polski 11 przeciwników w Ameryce. Przyjechałam do kraju, by pracować dla dobra Polski. Rozejrzę się jaki klub jako trenera mnie zaangażuje.

STRASZNA KARA

Sensowne i godne wszędzie naśladowania wyznaczenie od dziesięciu miejsc dla Polaków i żydów na koncertach w Szczecanie wywołało szal wściekłości wśród chałtaciarzy. Ogłosili, że na znak protestu nie będą korzystali ze żródeł i kąpielni, nie będą się opalać, przestrzegając diety, wypoczywać, ani wogóle leczyć.

Drakońskie te postanowienia nie wywołały należytej konsternacji wśród Polaków o zdrowych zmysłach.

4-TY ZABÓR

Artur Górski stwierdza, że Polska uległa 4 zaborem, za Sasów, za Poniatowskiego, gdy Polska była w rozkładzie, najstarsza, żydzi rzucili się na nią jak hjeny na padlinę. Obecnie Polska wyzwoliła się z pod 3 zaborców, ale jęczy jeszcze pod 4-ym. Znacomilny profesor nawołuje do odzyskania pełnej swobody i niezależności. (kol.).

Lody Pingwin świetne i tanie

Proces o zajścia w Wyszonkach przed Sądem Najwyższym

Co warte są zeznania świadków - żydów?

W październiku bieżącego roku Sąd Najwyższy rozpatrywać będzie sprawę o wypadki antyżydowskie w pow. Wysoko - Mazowieckim.

22 sierpnia ub. r. mała wioska w pow. Wysoko - Mazowieckim, Wyszonki Kościelne, była terenem rozruchów antyżydowskich. Około północy grupa ludzi w wojskowym oryndku przemaszerowała do Wyszonki i przystąpiła do niszczenia mieszkań żydowskich i kilku sklepów. Chłopi rozbijali siekierami okna i okiennice w domach żydowskich, a towary zabrane ze sklepów spalono na środku wsi.

Po zajściach oddział wycofał się ze wsi i zniknął w okolicy.

Władze sądowo śledcze aresztowały ogółem 16 osób, w tym miejscowego ziemianina Stanisława Skrzyszewskiego, który według zeznań jednego ze świadków żydów miał dowodzić oddziałem, wydawać komendy przy pomocy

gwizdka i t. p. Przed Sądem Okręgowym w Łomży poza Skrzyszewskim stanęło 16 włościan, oskarżonych o branie udziału w rozruchach, zbiegowisku publicznym i o dopuszczenie się zamachu na ludność żydowską i jej mienie.

Nikt z oskarżonych nie przyznał się do winy i Sąd, przeprowadzając postępowanie dowodowe, miał do dyspozycji jedynie zeznania samych poszkodowanych żydów, którzy niejednokrotnie, jak później ustalił Sąd Apelacyjny, składali fałszywe zeznania, aby tylko doprowadzić do skazania rzekomych sprawców najścia.

Żyd Kielman, dzierżawca ogrodu owocowego w Wyszonkach, kategorycznie oskarżał Skrzyszewskiego, mówiąc, iż ten prowadził grupę 50 ludzi na sposób wojskowy, wysyłając naprzód „szpicę”, oraz ubezpieczając się z boku patrolami.

Lecz już Sąd Okręgowy dość

krytycznie odniósł się do tych wszystkich zeznań żydowskich, gdyż Skrzyszewskiego uniewinnił nie dając wiary Kielmanowi. Natomiast skazano Jana Rybaka i Władysława Wyszynskiego na 15 miesięcy więzienia, Jana Borka, Edwarda Luniewskiego i Mariana Skowrońskiego po 10 miesięcy, Franciszka Porucznika, Leopolda Jankowskiego, Stanisława Tymieńskiego i Stanisława Wyszynskiego po 6 miesięcy więzienia. Pozostałych 6 oskarżonych Sąd uwolnił.

Od wyroku wniósł apelację prokurator, domagając się skazania także i Skrzyszewskiego. We wzajemnej apelacji obrońcy oskarżonych prosili o uwolnienie skazanych.

W drugiej instancji sprawa przybrała inny obrót. Po zbadaniu jeszcze kilku dodatkowych świadków okazało się, że na żydowskich zeznaniach nie można budować oskarżenia i Sąd nie tylko, że zatwierdził wyrok uniewinniający Skrzyszewskiego, lecz ponadto uniewinnił wszystkich oskarżonych z wyjątkiem Jana Rybaka i Władysława Wyszynskiego, na których wyrok uległ zatwierdzeniu.

W motywach Sąd Apelacyjny dosadnie dał wyraz nieufności swojej do świadków żydów. Sądząc z okoliczności, w jakich rozgrywały się zajścia, a więc opierając się na tym, że na żydów padł strach i kryli się oni po piwnicach noc zaś była ciemna, świadkowie ci nie mogli spokojnie obserwować atakujących ich chłopów, a tymbardziej zapamiętać rysów twarzy. Ponadto zaś sąd stwierdził, iż zeznania świadków, porównane między sobą, różnią się i są jaskrawo sprzeczne z sobą.

Obrońcy złożyli skargę kasacyjną, prosząc również o uniewinnienie Rybaka i Władysława Wyszynskiego.

Odroczenia służby wojskowej

W ostatnim dzienniku Ustaw ukazało się - obwieszczenie Ministra WR. i OP., zawierające obszerny spis kilkuset uczelni średnich i wyższych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, których słuchacze mają prawo do odraczania czynnej służby wojskowej.

Rozporządzenie zawiera również uczelnie żydowskie, których słuchaczy naszym zdaniem można by śmiało wogóle zwolnić od służby wojskowej.

DYREKCJA TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO MIEJSKIEGO W WARSZAWIE

podaje do wiadomości, że z dniem 16 lipca r. b. przyjmować będzie do dyskonta kupony od listów zastawnych Towarzystwa, płatnych od 2 stycznia 1938 r. z pobraniem za dyskonto 7% w stosunku rocznym, przy zastosowaniu obliczenia dekadowego.

Półalfabeta wpływowym urzędnikiem w Kuratorium Wileńskim

W Wilnie przed sądem wojskowym toczyła się sensacyjna rozprawa przeciwko por. Lietzowi oskarżonemu o zniesławienie b. urzędnika kuratorium szkolnego w Wilnie Karwowskiego Władysława.

Por. Lietz przeprowadził jednak dowód prawdy. Świadkowie zeznali bowiem, że Karwowski, który miał wielki wpływ w kuratorium i był znany z tepienia nieprawomyślności, wyludzał pie

niądze i dopuścił się szeregu oszustw. Przewód sądowy wyznał, że Karwowski jest z zawodu cukiernikiem, półalfabetą, nieumiejącym nawet porządnie pisać.

Sąd wojskowy uniewinnił por. Lietza wobec przeprowadzonego dowodu prawdy.

Trudno aby Kuratorium mające takich urzędników mogło dobrze funkcjonować.

Rewia wojskowa w Z. S. R. R.

Przyrost naturalny największy w Polsce

W czwartym kwartale 1936 r. według zestawienia statystycznego Polski z innymi krajami europejskimi, w dziedzinie demograficznej, wynika, iż zawarto małżeństw w Anglii 88.413, w Czechosłowacji 36.924, we Francji 73.170, w Niemczech 177.379, we Włoszech 133.141. Urodzeń zarejestrowano: w Anglii 144.077, w Czechosłowacji 62.973, we Francji 145.768, w Niemczech 308.091, we Włoszech 236.179. Przyrost

naturalny wyniósł na tysiąc mieszkańców w Angli 2, w Czechosłowacji 3,2, we Francji 1,1 w Niemczech 5,1, we Włoszech 7,5.

W Polsce według obliczeń zawarto małżeństw 83.369, urodziło się 223.304, przyrost naturalny 11 na 1000 mieszkańców.

Tak więc Polska, pod względem przyrostu ludności znajduje się zdecydowanie na pierwszym miejscu.

Prenumeratę ABC

zamawiać można: OSOBISCIE LUB PISEMNIEM w Kantorze ABC — Aleje Jerozolimskie 3a.

TELEFONICZNIE 81833 lub 309.33

WPLATĘ PRENUMERATY skutecznie można:

OSOBISCIE w Kantorze ABC Al. Jerozolimskie 3a,

PRZEKAZEM ROZRACHUNKOWYM drukowanym w ABC na początku i na końcu miesiąca.

PRZEKAZEM POCZTOWYM pod adresem Kantoru ABC.

BLANKIETEM P. K. O. Nr. 23400.

PRZEZ ROZNOŚCIELKĘ (za pokwitowaniem).

PRENUMERATA ABC KOSZTUE MIESIĘCZNIE:

zł. 2.30 bez premii, zł. 3.30 z premią (dzieła Sienkiewicza).

DORĘCZANIE ABC w Warszawie odbywa się najpóźniej do godziny 7.30 rano.

Niesłychany wybuch żydostwa

Rabin Wise i American Jewish Congress

domagają się interwencji U. S. A. w sprawie położenia żydów w Polsce

NOWY JORK, 15. 7. 200 delegatów, reprezentujących żydowskie organizacje 14 stanów, zjechało do Waszyngtonu na konferencję zwołaną przez American Jewish Congress dla opracowania programu pomocy żydom w Polsce. Konferencja wyłoniła delegację z rabinem Wise na czele, przedłożyła sekretarzowi stanu Hullowi obszerny memoriał, który zawiera skargę na rząd polski, pomawiany o rzekome dążenie do zniszczenia gospodarczego żydów, tolerowanie ekscesów, co sprawia, że ludność żydowska w Polsce jest najbardziej uciskaną w Europie. Memoriał przytacza dalej, że w okresie 5-ciu miesięcznym w rozruchach antyżydowskich zrelomowano 22 żydów, raniono 426. Powołując się na interwencję Ameryki na rzecz żydów w Rumunii w latach 1872 i 1902, memoriał domaga się interwencji na rzecz żydów w Polsce. Szereg pomniejszych delegacji interweniował u kongresmanów.

Ambasador Potocki udał się do sekretarza stanu Hulla i w trakcie rozmowy poinformował go o istocie zagadnienia żydowskiego w Polsce i stanowisku rządu polskiego w tej sprawie.

Tak brzmiał urzędowy komunikat w tej sprawie.

Niejednokrotnie na tym miejscu przytaczaliśmy szereg wystąpień żydów na terenie międzynarodowym, mających zuhydzać Polskę i rzekomo powodować ingerencje obce w nasze sprawy wewnętrzne.

Zjazd American Jewish Congress i niesłychany memoriał rabina Wise jest nowym wybrukiem antypolskim żydostwa światowego. Wymaga on natychmiastowej reakcji zarówno społeczeństwa, jak i rządu polskiego, tak, by żydzi zrozumieli wreszcie, że szkolenie Polski zagranicą może jedynie zaszkodzić ich sytuacji w Polsce.

Niebywały memoriał rabina Wise i cała akcja antypolska na terenie U. S. A. inspirowana jest niewątpliwie przez żydostwo zamieszkałe w Polsce. Jest to rzecz

czą oczywistą — i wbrew temu żądane zaprzeczenia nie pomogą. Należy więc pod adresem władz postawić pytanie: Czy będą wszczęte kroki zmierzające ku ujawnieniu i przykładowemu ukaraniu inspiratorów tego wybuchu i jakie kroki zamierza poczynić rząd, by uniemożliwić na przyszłość podobne wypadki.

W piątek lub sobotę nastąpi Zwołanie sesji śląskiej Pierwsze posiedzenie Sejmu 20 b. m.

W piątek lub sobotę nastąpi Zwołanie sesji śląskiej

Pierwsze posiedzenie Sejmu 20 b. m.

W związku z wygaśnięciem konwencji genewskiej, dotyczącej Górnego Śląska, w piątek, a najdalej w sobotę ukaże się zarządzenie P. Prezydenta R. P., zwołujące nadzwyczajną sesję parlamentarną, a pierwsze posiedzenie Sejmu odbędzie się we wtorek, 20 b. m. po południu.

Do Sejmu wpłynęły już następujące projekty ustaw, które mają być w toku tej sesji załatwione:

- 1) Projekt ustawy o rozciągnięciu na obszar Sądu Okręgowego w Katowicach przepisów o języku urzędowym sądów, prokuratur i notariuszów obowiązujących na ziemiach zachodnich Rzeczypospolitej.
- 2) Projekt ustawy o zniesieniu ordynacji pszczyńskiej.
- 3) Projekt ustawy o rozciągnięciu na górną-śląską część województwa śląskiego przepisów o wykonaniu reformy rolnej.
- 4) Projekt ustawy o rozciągnięciu

W związku z uprzednią uchwałą komitetu ekonomicznego w sprawie utworzenia rezerwy zbożowej upoważniono ministra spraw wewnętrznych do zlecenia akcji tworzenia tych rezerw państwowym zakładom przemysłowo-zbożowym w ramach kredytów, przyznanych na ten cel ustawą z czerwca 1937 r.

Rezerwy zbożowe

na stole obrad

Komitetu Ekonomicznego Miniątrów

Na czwartkowym posiedzeniu komitetu ekonomicznego ministrów p. wicepremier Kwiatkowski referował aktualną sytuację gospodarczą.

W dalszym ciągu posiedzenia komitet ekonomiczny przeprowadził szczegółową dyskusję nad zagadnieniem sytuacji zbożowej. W

wyniku dyskusji zostały ustalone wytyczne w sprawie państwowej polityki zbożowej, które w najbliższych dniach zostaną zatwierdzone. Wytyczne te zmierzają do utrzymania cen zboża w kraju na poziomie paritetu światowego. Środkami do osiągnięcia tego celu będą nie tylko zorganizowane w jesieni zakupy rządowe, ale również i normowanie eksportu.

W związku z uprzednią uchwałą komitetu ekonomicznego w sprawie utworzenia rezerwy zbożowej upoważniono ministra spraw wewnętrznych do zlecenia akcji tworzenia tych rezerw państwowym zakładom przemysłowo-zbożowym w ramach kredytów, przyznanych na ten cel ustawą z czerwca 1937 r.

KRUCZA 34 WYMIENIE STOŁOWNIA
1 p. fr. nt OBIADY DANIA OD 60 gr. „SORRENTO”

200 tys. armia chińska

czeka rozkazów do walki

Koncentracja wojsk japońskich w Chinach półn.

NANKIN, 15. 7. W związku z postępującym pogotowiem wojennym rząd nankiński ukazał się dziś po raz pierwszy w prasie chińskiej oficjalnie oświadczenia, że rząd nankiński popierać będzie 29-tą armię chińską przeciw napaści japońskiej. Oświadczenie podkreśla, że pomoc okazana będzie wszelkimi środkami: na lądzie i w powietrzu.

Liczba skoncentrowanych po stronie chińskiej wojsk wynosi przeszło 200.000 ludzi, przekraczając wielokrotnie siły japońskie.

TIENTSIN, 15. 7. Z Dairenu donoszą, że wyładowała tam 12-ta dywizja japońska. Wiadomości nie wymieniają jednocześnie jej przynależności do przynależności W Dairenie oczekują dalszych transportów wojsk japońskich.

NANKIN, 15. 7. Z informacji ogłoszonych w Nankinie wynika, że Japończycy pośpiesznie koncentrują swe wojska w północnych Chinach. Około 20 tysięcy wojska japońskiego zbiera się w okolicach Pekinu. Z Korei podąża transportami kolejowymi dwie

dywizje. Eskadry samolotów japońskich zbierają się w Szanghaju.

Koła rządowe chińskie uważają, że sytuacja jest bardzo poważna.

Kardynał Pacelli

u Papieża

MIASTO WATYKANSKIE, 15. 6. Ojciec święty przyjął na specjalnej audiencji kardynała Pacelli'ego po jego powrocie z Francji. Kardynał Pacelli zdał Papieżowi sprawę z pobytu oraz z góraczących manifestacji, w których brał udział.

Sułtan Maroka w Paryżu

W Paryżu bawi, jak już donosiliśmy, sułtan Maroka. Brał on wraz z królem Karolem II udział w wielkich uroczystościach francuskiego święta narodowego. Zdjęcie nasze przedstawia sułtana opuszczającego pałac prezydenta republiki.

„Wróg ludu“ z... Łodzi Rozstrzelane Zaks-Nerskiego

Ostatnio rozstrzelano w Moskwie wybitnego działacza komunistycznego Bernarda Zaks. O „zgonie” tego działacza znajdujemy dłuższy nekrolog w komunistycznym wydawnictwie „Przeгляд”, wydawanym w języku polskim w Brukseli. Wspomniany „Przeгляд” bardzo tkliwie pisze o Zaksie, nie wiedząc, czy tylko nie chce wiedzieć, że Stach Nerski (taki był pseudonim partyjny Zaks), to jeszcze jeden „wróg ludu”. Fakt rozstrzelania Zaks, który pochodził z Łodzi, a działał również na terenie Częstochowy, jest o tyle bardziej znamieny, że podobnie jak wszyscy jego poprzednicy na krwawej liście „wro

gów ludu”, należał on do starej gwardii bolszewickiej, od pierwszej chwili powrotu w Rosji współpracując z Dzierżyńskim, a następnie, w roku 1920 piastując wysoką godność kierownika wydziału Gospodarstwa Narodowego w Polskim Komitecie Rewolucyjnym w Białymstoku.

W 1925 r. Zaks przekradł się do Polski, a aresztowany w roku 1928 dopiero w 1932 zostaje wymieniony i powraca do „sowieckiego raj”, nie preczując nawet, że w pięć lat potem zginię w lochach Butyrek jako... „wróg ludu” za kontakt z Unslichtem i... „trockistami”.

Nie ma większej rozkoszy na ziemi i w niebie jak „PRZEMYSŁAWKA” ŻAKA co dzień skropić siebie

20 górników zginęło

do czasu katastrofalnego wybuchu gazów

SULLIVAN (stan Indiana) 15. 7. W kopalni węgla w Baker nastąpił wybuch gazów. Około 20 górników zostało zaspanych, a 4 odniosło ciężkie poparzenia.

SULLIVAN, 15. 7. Według ostatnich wiadomości w katastrofie w kopalni węgla zginęło 20 górników. 3 trupy już wydobyto. W czasie wybuchu w podziemiach znajdowało się 203 górni-

ków. Wszyscy oni z wyjątkiem 20 zostali uratowani, niektórzy jednak są ranni.

Świadkowie katastrofy opowiadają, że w jednym z głęboko położonych korytarzy usłyszano głąchą detonację, po czym z otworów kopalni ukazał się ogień i gęsty dym. Korytarz, w którym nastąpił wybuch, posiada 3000 m. długości.

2,5 mil. rubli ukradziono w zakładach... im. Stalina

MOSKWA, 15. 7. Z Chabarowska donoszą: Rewizja w zakładach aparatury elektrycznej im. Stalina wykryła olbrzymie defraudacje. W magazynach gotowych wyrobów dokonano kradzieży na ogólną sumę 2,676.000 rubli. Po-

pełniono również szereg nadużyć pieniężnych. W związku z tym zostali aresztowani: Jeger, Ditis i Legler i szereg innych inżynierów i pracowników tych zakładów.

Tajemniczy wybuch

w sowieckim laboratorium

7 osób zginęło

MOSKWA, 15. 7. W laboratorium chemicznym „Glawchimprom” w Rostowie nad Donem, wydarzyła się straszliwa katastrofa, w czasie której zginęło 7 robotników, a 23 odniosło rany.

Budynek, w którym mieściło się laboratorium, został poważnie uszkodzony. Wybuch ten ma być dziełem sabotażystów.

Skazanie

szpiega sowieckiego

BUKARFZT, 15. 7. Sąd wojenny w Czerniowcach skazał na 10 lat więzienia i 50.000 grzywny niejakiego Meera, który uprawiał szpiegostwo na rzecz Sowietów. Meer, który ukończył w Rosji sowieckiej specjalną szkołę szpiegowską, działał kilka miesięcy w Rumunii i został pochwycony przez władze w chwili, gdy usiłował przedostać się przez Dniepr do Sowietów. Meer usiłował przekupić kilku oficerów rumuńskich, by otrzymywać od nich wiadomości wojskowe.

Upały w Rosji

MOSKWA, 15. 7. Z Erywanii donoszą o wielkich panujących tam upałach. Temperatura w słońcu dochodzi do 72 st.

Nowy poseł Jugosławii w Polsce

BIAŁOGRÓD, 15. 7. Dekretem rady regencyjnej zastępca ministra spraw zagranicznych Władysław Martinatz mianowany został posłem jugosłowiańskim w Warszawie.

Zaostrzenie strajku w kopalni „Kleofas”

Strajk okupacyjny na kopalni „Kleofas” w Załężu, uległ zaostrzeniu. Strajkujący na powierzchni robotnicy zdolali wczoraj wieczorem siłą usunąć pilnującego ich strażnika i zjechali w podziemia, przyłączając się do przebywających tam strajkujących. Jako nowe żądanie strajkujący wysunęli postulat usunięcia z zajmowanego stanowiska dyrektora kopalni inż. Krzystka.

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Telefon 666 62 (sekretariat) 666-99 (ogólny). Oddział miejscowy „ABC” Al. Jerozolimskie 3 a. Tel. 88 333 przyjmuje interesantów codziennie w godzinach 16.30-19.30
ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Tel. 309-33. Kantor prenumerata Al. Jerozolimskie 3 a 1 piętro. Tel. 8-18-33. Zarząd i Dział Ogłoszeń: Al. Jerozolimskie 2 a, tel. 727-33. Konto P. K. O. 23400. Skrzynka Pocztowa 745. Adres telegraficzny — ABC Warszawa.
PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103. Tel. 111-44. Biuro czynne w godz. 10-13 i 15-18. Poznań 27 Grudnia 2, Włocławek, Cyganki 34, tel. 135.
PRENUMERATA: miejscowa (z odnośnikiem do domu) i na prowincji zł. 2,30 miesięcznie; wydanie B wraz z dzielnymi Sienkiewicza zł. 3,30 miesięcznie. Za granicą zł. 4,00. Wyd. B (z premią książkową) zł. 5,50. W Austrii, Czechosłowacji, W. M. Odańsku i na Węgrzech cena prenumeraty jak w kraju.

Ceny ogłoszeń: za miesiąc wysokości i milimetra przez szerokość jednej szpalaty (na wszystkich stronach po 4 szpalaty) na 1-iej stronie — 1 zł., w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr. na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 1,50 zł., opisy specjalne — 3 zł., lekarskie — 30 gr. Nekrologia po 20 gr. Drobnie po 20 gr. za wstaw. duże liter. w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy. — Busty druk. — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.
Dział ogłoszeń: Al. Jerozolimskie 3 a — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz. tel. 727-33.

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC”. Sp. z ogr. odp